

Riksbankens roll i svensk ekonomi

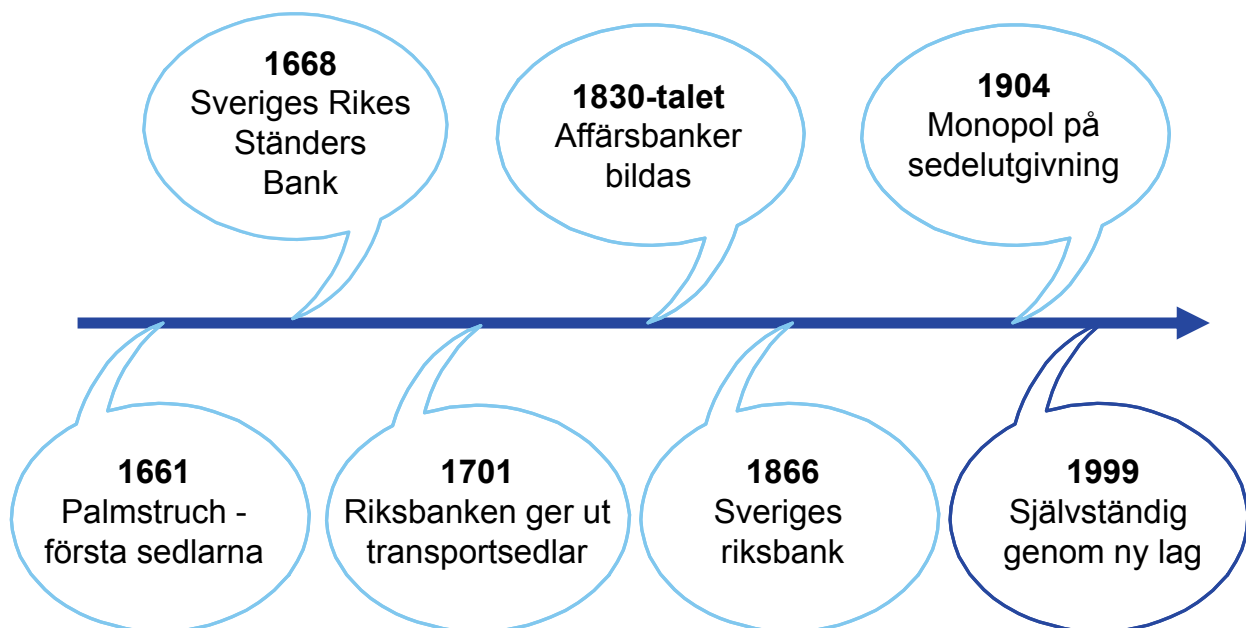
Stockholms universitet
2011-12-02

Lars E.O. Svensson

1

Världens äldsta centralbank

2

Riksbankens uppgifter

**Upprätthålla
ett fast
penningvärde**

= penningpolitik

**Främja ett
säkert och effektivt
betalningsväsende**

= finansiell stabilitet

3

Riksbankens direktion

RB chef, Stefan Ingves

1:e vice, Svante Öberg

Vice, Karolina Ekholm

Vice, Lars Nyberg

Vice, Lars E.O. Svensson

Vice, Barbro Wickman-Parak

4

Agenda

- Riksbanken myndighet under Riksdagen
 - Riksbanksfullmäktige utser direktionen
 - Direktionen beslutar i Riksbanken
 - Riksbankschefen ordförande (ej chef) för direktionen
 - Individuellt ansvar
 - Stor transparens: Penningpolitiska beslut, röster, reservationer, protokoll med namn
-

5

Agenda

- Penningpolitik – ensamt ansvar
 - Mål
 - Medel
 - Finansiell stabilitet – delat ansvar (Finansinspektionen, Riksgälden, Finansdepartementet)
 - Mål
 - Medel
-

6

Penningpolitik – mål

7

Mål för penningpolitiken

- Upprätthålla fast penningvärde
 - Inflationsmål, 2 procent (per år) för KPI
 - Stabilisera inflationen kring 2 procent (ofullständig kontroll)
 - Stabilisera realekonomin
 - Maximal stabilisering av inflationen skulle leda till stor volatilitet i BNP, sysselsättning och arbetslöshet
-

8

Flexibel inflationsmålspolitik (inte strikt inflationsmålspolitik)

- Stabilisera inflationen kring 2 procent
- Stabilisera realekonomin (resursutnyttjandet) kring (långsiktigt) hållbar nivå
- Mått på resursutnyttjandet:
Gap: arbetslöshet, sysselsättning, arbetade timmar, produktion
- Stabilisera arbetslösheten runt hållbar nivå

9

Flexibel inflationsmålspolitik (inte strikt inflationsmålspolitik)

- Penningpolitiken verkar med fördröjning på realekonomi och inflation
- Prognosstyrning (forecast targeting)
- Välj räntebana så att resulterande prognoser för inflation och RU "ser bra ut" (bäst stabiliserar inflation och resursutnyttjande), utgör "väl avvägd penningpolitik"
- Väl avvägd penningpolitik: Lämplig kompromiss mellan stabilisering av inflation och resursutnyttjande
- Effektiv penningpolitik: Ej möjligt stabilisera inflationen mer utan att stabilisera RU mindre, och vice versa

10

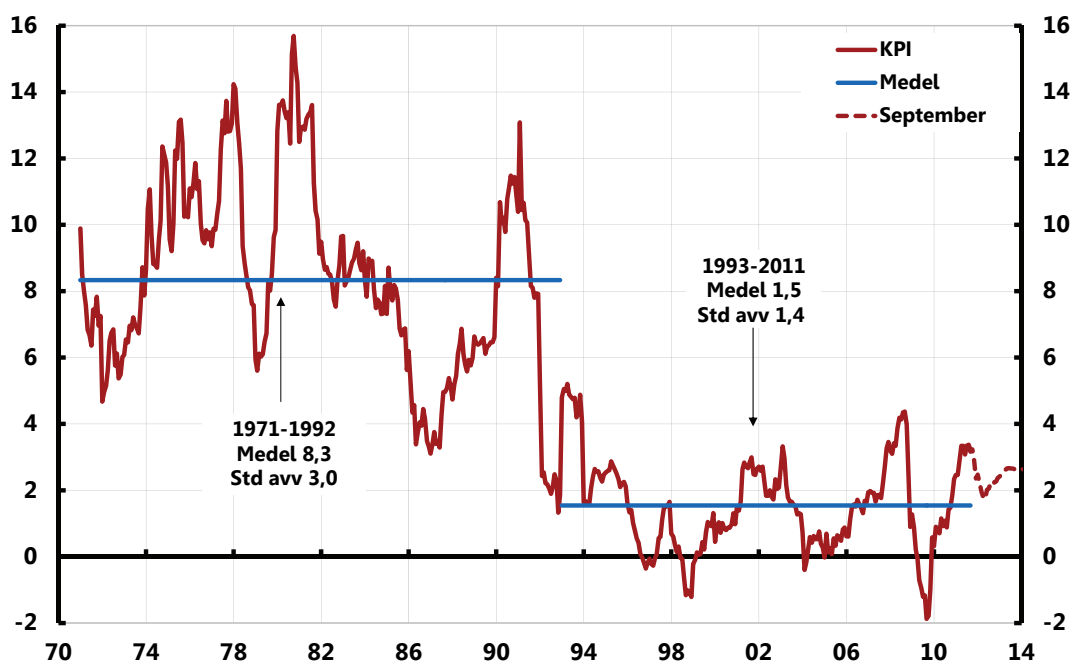
Varför just 2 procent?

- Ger utrymme för pris- och lönejusteringar utan deflation
- Mindre risk för att reporäntan hamnar vid nollgränsen
- Vanligt inflationsmål för industriländer

11

Utfall för inflationen, KPI

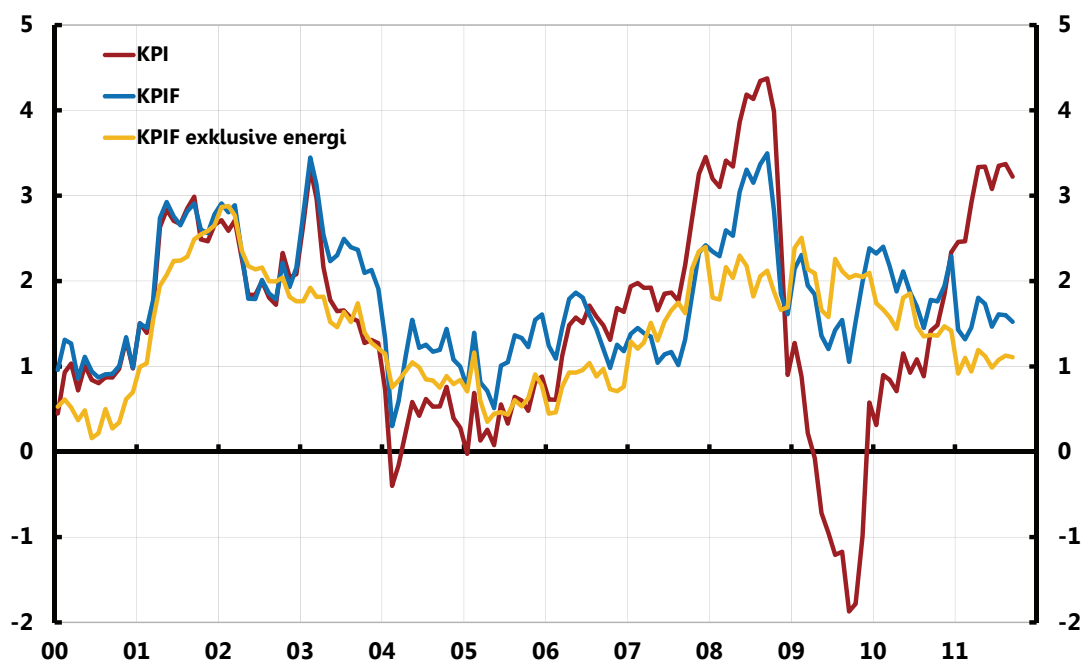
Procent/år

12

KPI, KPIF och KPIF exklusive energi

Procent/år

Källa: SDB

Penningpolitik – medel

Penningpolitiska verktyg

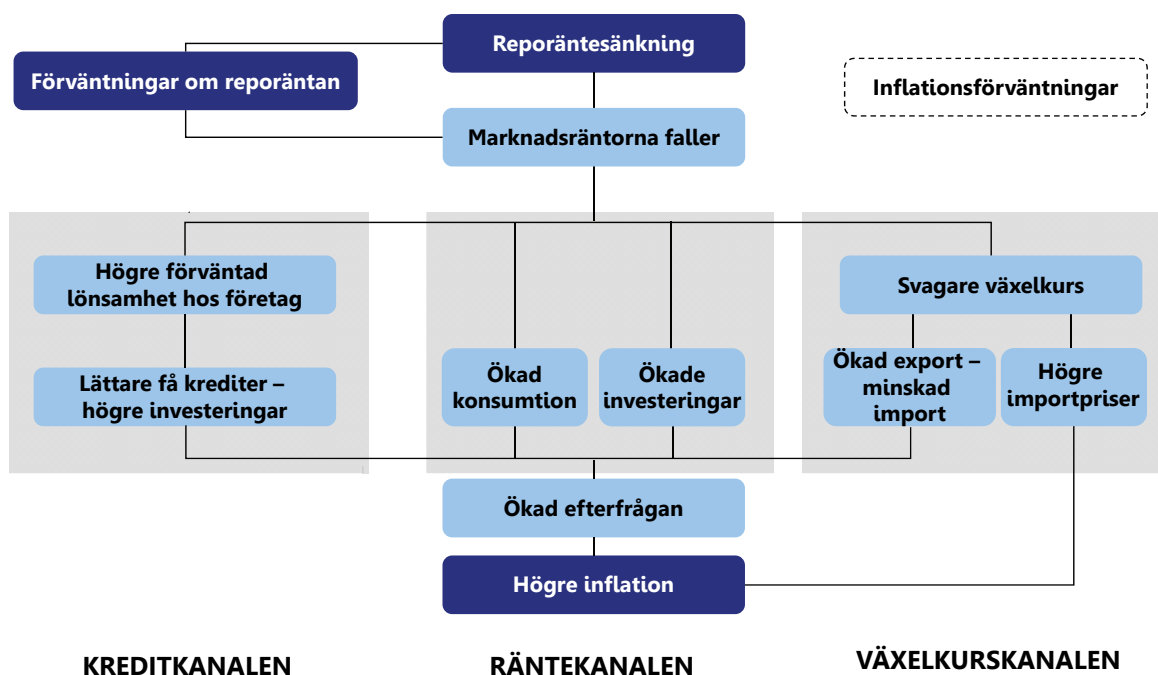
- Styrränta
 - Reporäntan

- Kommunikation
 - Reporäntebanan
 - Penningpolitiska rapporter och uppföljningar
 - Protokoll från penningpolitiska möten
 - Tal och gästföreläsningar

Hur påverkar verktygen inflationen?

- den penningpolitiska transmissionsmekanismen

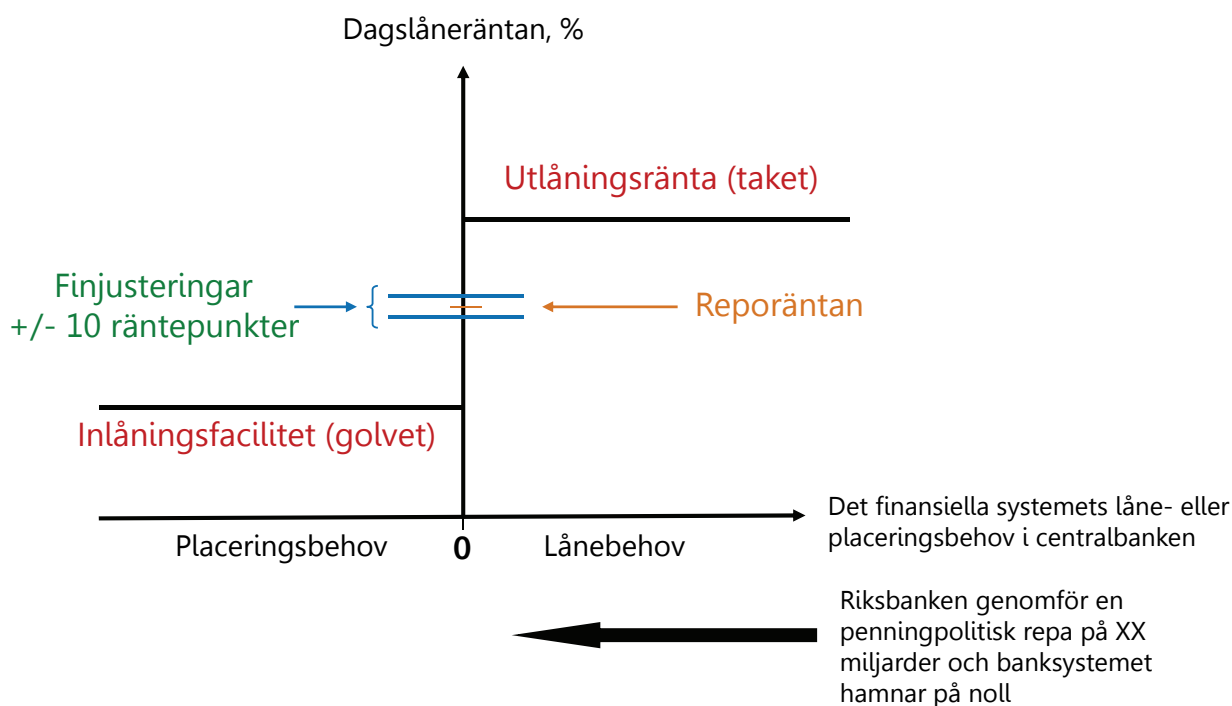
Riksbanken bestämmer den kortaste räntan

- Ensamrätt på att ge ut sedlar och mynt
- Styr infrastrukturen i banksystemet
- Bankerna måste vara anslutna till RIX
-tvingar bankerna att vara i balans vid dagens slut
- Bankerna sätter in eller lånar av Riksbanken

17

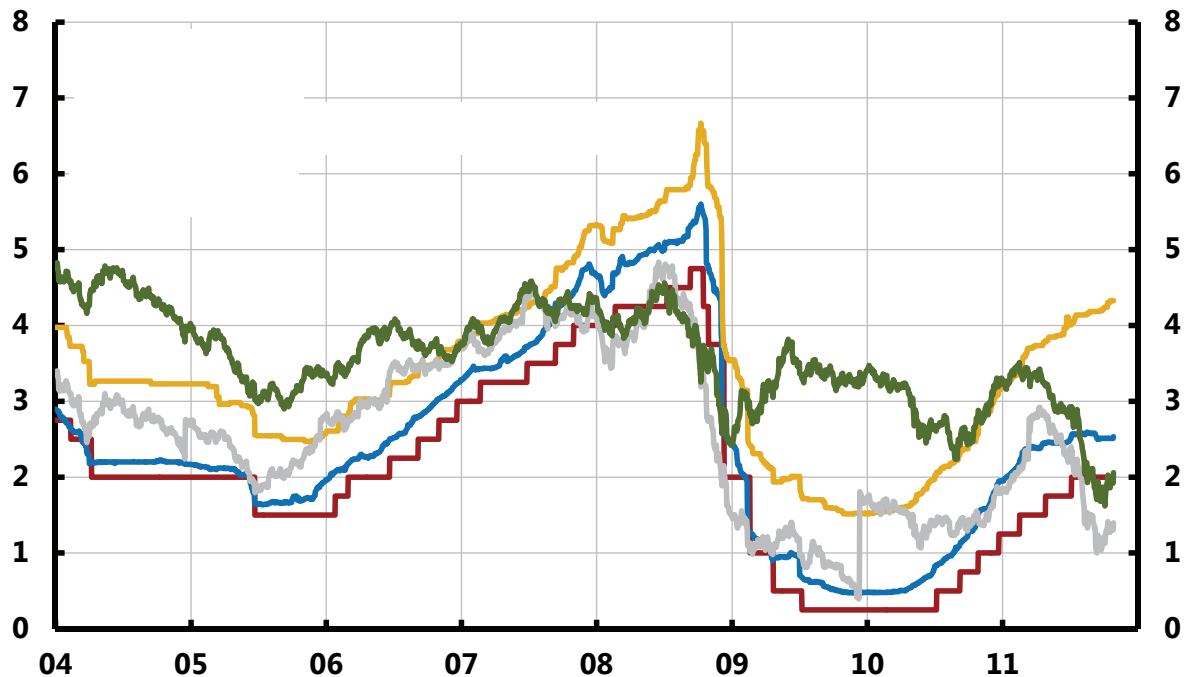
Riksbankens styrning av dagslåneräntan

18

Hur påverkar reporäntan andra räntor?

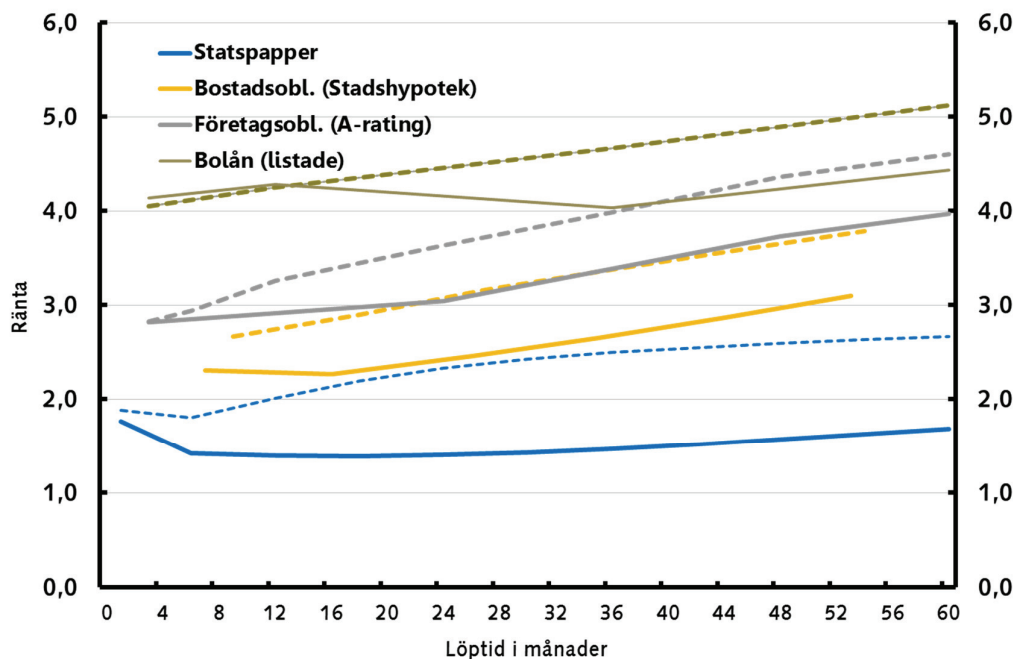
Procent

Källa: Riksbanken, Reuters EcoWin och SCB

Riksbanken påverkar långa räntor indirekt via marknadsförväntningar

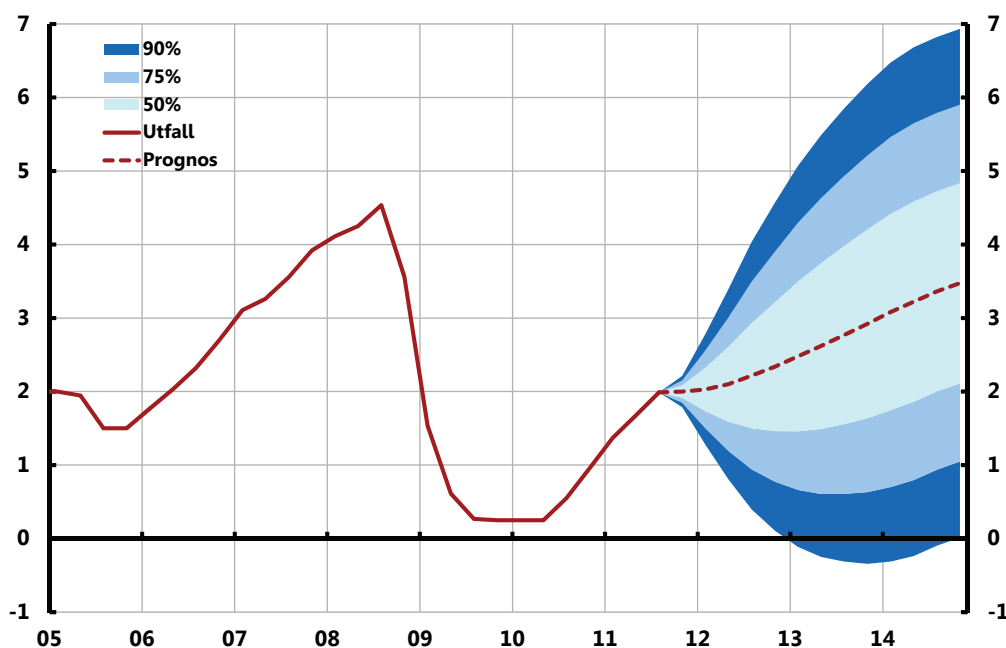
Avkastningskurvor löptid tom 5 år, procent

Streckade linjer är från den 7 juli och de heldragna från den 30 augusti.

Reporäntebana med osäkerhetsintervall

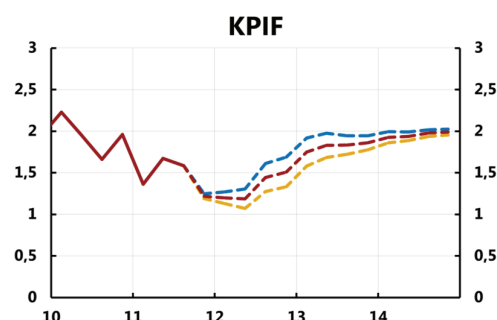
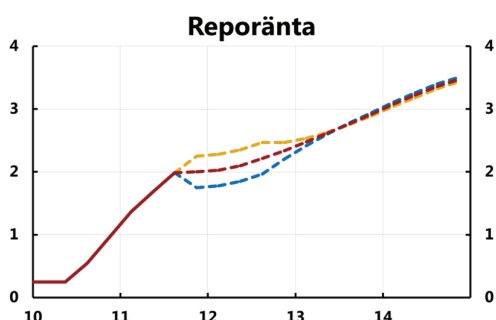
Procent, kvartalsmedelvärden

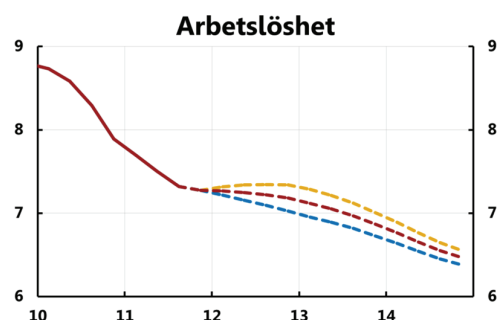
Källa: Riksbank 2011

Penningpolitiska alternativ oktober 2011

Utländska styrräntor enligt Riksbankens prognos; hållbar arbetslöshet 6,5 procent

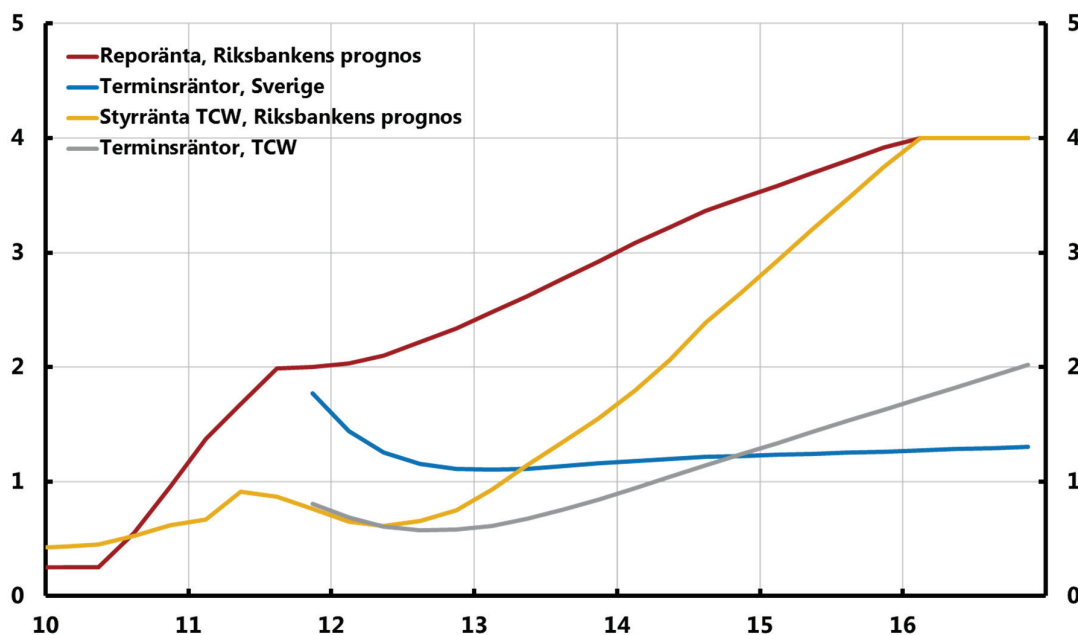
— Huvudscenario — Lägre ränta — Högre ränta

Källa: Penningpolitisk rapport oktober 2011

Reporäntebana, terminsräntor och prognos för TCW-vägd styrränta, oktober 2011

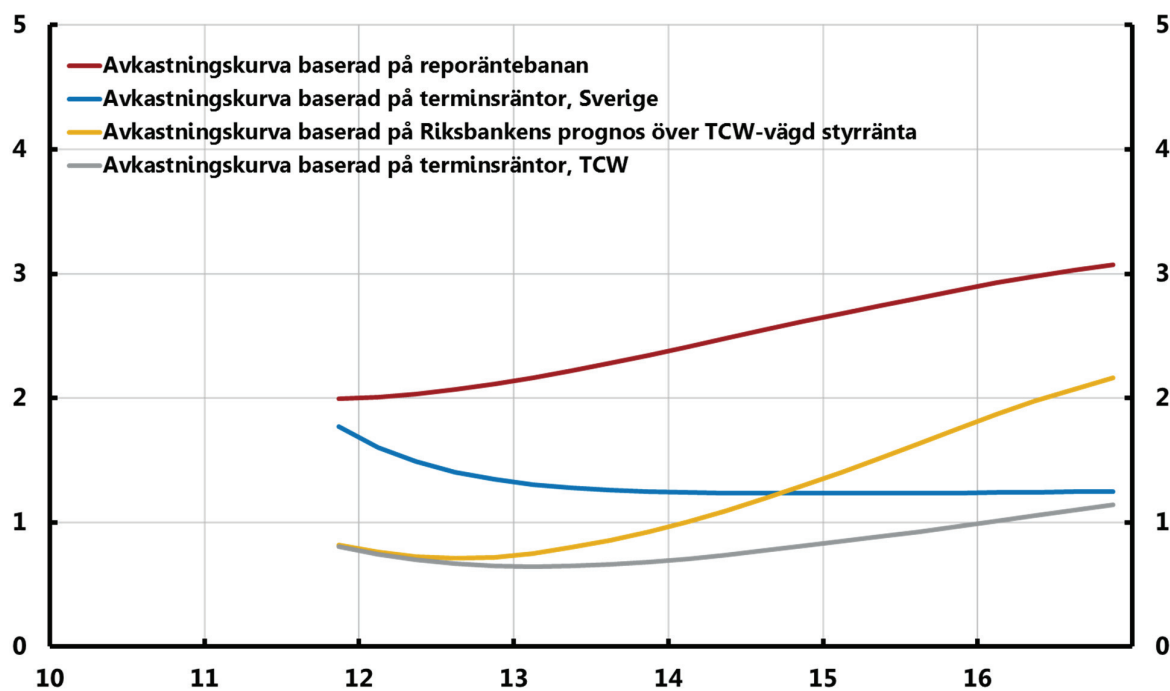
Procent. Terminsräntor från 19 oktober 2011

Källor: Nationella källor, Reuters EcoWin, Riksbanken och egna beräkningar²³

Avkastningskurvor, oktober 2011

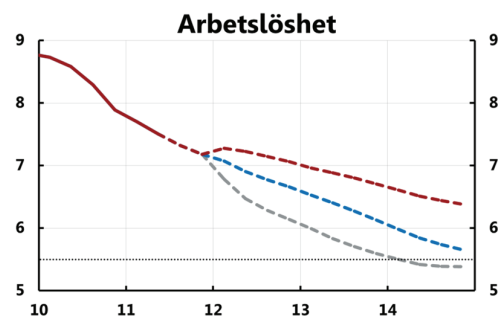
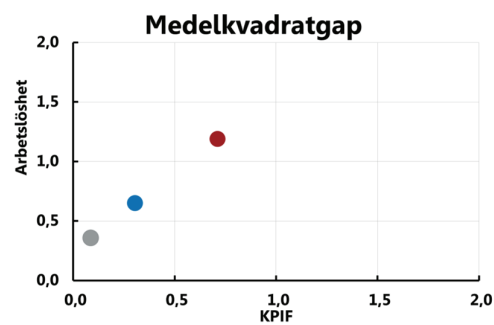
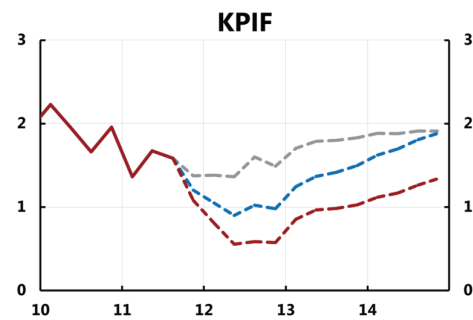
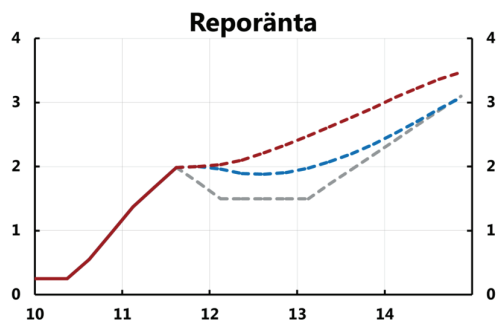
Procent. Terminsräntor från 19 oktober 2011

Källor: Nationella källor, Reuters EcoWin, Riksbanken och egna beräkningar²⁴

Penningpolitiska alternativ oktober 2011

Utländska styrräntor enligt implicita terminräntor; hållbar arbetslöshet 5,5 %

— Huvudscenariots räntebana — Endogen respons i Ramses — Lägre reporänta

Källor: SCB, Riksbanken och egna beräkningar 25

Finansiell stabilitet – mål

Riksbankens roll när det gäller finansiell stabilitet

- "Främja ett säkert och effektivt betalningsväsende"
- Omfattar flera olika delar:
 - Sedlar och mynt
 - RIX-systemet
 - Övergripande bild av systemet
 - Följer storbankerna
 - Undvika bankkriser
 - Hantera kriser om de uppstår
- Samarbetar med andra myndigheter
 - Finansinspektionen, Riksgälden

27

Finansiell stabilitet – medel

28

I normala tider kommunikation...

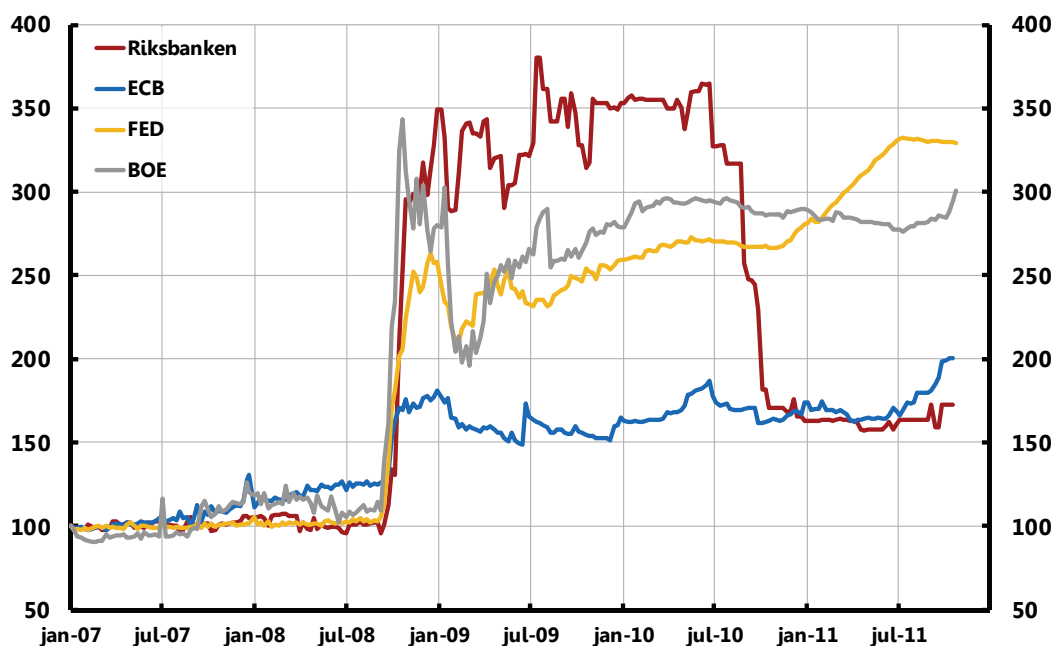
- Rapporter
 - Stresstester
 - Rekommendationer
- Tal
- Direkt kommunikation med banker och myndigheter

I kristider...

- Kan ge obegränsad likviditet – normal eller nödkredit
- Kan låna ut i utländsk valuta via valutareserven
- Lån mot säkerheter
- Straffränta
- Solida institut med likviditetsbehov
- Riksbanken tar minimal förlustrisk

Riksbankens och andra centralbankers stöd under krisen

Balansomslutning, procent av BNP

Källor: Bureau of Economic Analysis, Eurostat, Office for National Statistics, SCB samt respektive centralbank

Läs gärna mer på
www.riksbank.se

www.larseosvensson.net